

20. april, 2018

Hvor udbredt er troen på konspirationsteorier i Danmark?

Michael Bang Petersen & Mathias Osmundsen

(michael@ps.au.dk / m.osmundsen@ps.au.dk)

Arbejdsrapport, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet

Beskrivelse af undersøgelsen

Undersøgelsen er gennemført i perioden 14. november 2017 – 11. december 2017 via internettet med udgangspunkt i YouGov-panelet i Danmark.

Undersøgelsen er gennemført blandt personer i alderen 18-65 år. Der er udsendt invitationer via e-mail til personer, der opfylder disse krav. I alt er undersøgelsen sendt til 3.367 personer, hvoraf 1.006 har gennemført undersøgelsen.

Data er indsamlet, så det udgør et tilnærmelsesvis repræsentativt udsnit af den danske befolkning med hensyn til køn, alder, uddannelse og geografisk region. For at opnå yderligere repræsentative er de rapporterede data endvidere poststratificeret på disse parametre.

Operationaliseringer

Forud for nedenstående nyhedshistorier stod følgende tekst: ”Man kan læse mange ting på internettet. Nogle ting er rigtige og nogle ting er forkerte. De næste 15 spørgsmål handler om en række overskrifter, som man kunne finde på internettet. For hver overskrift skal du vurdere 4 udsagn”. Vi rapporterer her svarene for det første af disse udsagn: ”Jeg tror, at historien er sand”.

Nedenfor skelnes der endvidere mellem respondenter med forskellig ideologi. Ideologi måles med følgende spørgsmål: ”I politik taler man ofte om venstre og højre. Nedenfor er vist en skala, hvor 0 angiver ”Mest venstreorienteret” og 10 ”Mest højreorienteret”. Hvor vil du placere dig selv på denne skala?” I tabellerne er "Venstreorienterede" defineret som personer, der har svaret 0-4; "Midtvælgere" som personer, der har svaret 5; og "Højreorienterede" som personer, der har svaret 6-10.

Q12_2

Her er en overskrift, der kunne findes på internettet:

”Danske medier skjuler bevidst fakta om, hvor udbredt vold og kriminalitet er blandt unge indvandrere”.

”Jeg tror, at historien er sand”. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn vedrørende denne overskrift:

1) Fordeling i befolkningen

Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
34,44 %	15,42 %	19,84 %	17,30 %	13,01 %	100 %

Note: n = 846. ”Ved ikke” = 15,98 %

2) Fordeling efter politisk selvplacering

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
Venstreorienterede	152 44,79 %	61 18,31 %	51 16,43 %	43 13,78 %	23 6,68 %	330 100 %
Midtervælgere	51 26,94 %	22 17,79 %	47 29,37 %	24 14,55 %	21 11,35 %	165 100 %
Højreorienterede	99 27,83 %	39 11,46 %	65 18,69 %	76 22,04 %	72 19,98 %	351 100 %

Note: n = 846. ”Ved ikke” = 15,98 %

Q13_2

Her er en overskrift, der kunne findes på internettet:

”Muslimske imamer opfordrer ikke-vestlige indvandrere til at begå socialt bedrageri, så de undgår at arbejde og bidrage til det danske samfund”.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn vedrørende denne overskrift:

”Jeg tror, at historien er sand”

1) Fordeling i befolkningen

Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
17,32 %	11,64 %	20,88 %	26,31 %	23,86 %	100 %

Note: n = 841. ”Ved ikke” = 16,82 %

2) Fordeling efter politisk selvplacering

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
Venstreorienterede	82 24,94 %	43 14,07 %	65 20,06 %	83 25,92 %	51 15,02 %	324 100 %
Midtervælgere	26 14,05 %	23 17,28 %	42 24,81 %	42 22,60 %	39 21,25 %	172 100 %
Højreorienterede	44 11,48 %	22 6,39 %	65 19,68 %	93 28,57 %	121 33,88 %	345 100 %

Note: n = 841. ”Ved ikke” = 16,82 %

Q14_2

Her er en overskrift, der kunne findes på internettet:

”Ledende personer i moskeer presser unge muslimer til at begå indbrud for at skaffe penge til hellig krig”.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn vedrørende denne overskrift:

”Jeg tror, at historien er sand”

1) Fordeling i befolkningen

Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
31,20 %	16,41 %	25,09 %	17,33 %	9,96 %	100 %

Note: n = 802. ”Ved ikke” = 20,41 %

2) Fordeling efter politisk selvplacering

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
Venstreorienterede	133 42,62 %	61 19,24 %	60 20,87 %	42 13,05 %	15 4,22 %	311 100 %
Midtervælgere	46 24,72 %	21 16,35 %	46 30,27 %	30 16,59 %	22 12,07 %	165 100 %
Højreorienterede	81 23,29 %	44 13,66 %	81 26,62 %	68 21,91 %	52 14,53 %	326 100 %

Note: n = 802. ”Ved ikke” = 20,41 %

Q15_2

Her er en overskrift, der kunne findes på internettet:

”Danske journalister fortier sandheden om racisme blandt danskere. De undlader bevidst at bringe historier, når ofrene for voldelige angreb er muslimer”.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn vedrørende denne overskrift:

”Jeg tror, at historien er sand”

1) Fordeling i befolkningen

Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
39,74 %	15,87 %	20,01 %	16,84 %	7,54 %	100 %

Note: n = 833. ”Ved ikke” = 17,30 %

2) Fordeling efter politisk selvplacering

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
Venstreorienterede	138 40,45 %	54 16,81 %	60 20,35 %	50 15,36 %	21 7,03 %	323 100 %
Midtervælgere	55 28,40 %	29 23,25 %	46 25,74 %	24 15,76 %	12 6,86 %	166 100 %
Højreorienterede	159 44,49 %	44 11,43 %	55 16,93 %	57 18,80 %	29 8,36 %	344 100 %

Note: n = 833. ”Ved ikke” = 17,30 %

Q16_2

Her er en overskrift, der kunne findes på internettet:

”Danske politikere vil tvinge skoler og børnehaver til at servere svinekød for alle elever mindst én gang om ugen, uanset elevernes etnicitet og religiøse tro”.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn vedrørende denne overskrift:

”Jeg tror, at historien er sand”

1) Fordeling i befolkningen

Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
27,97 %	14,41 %	19,43 %	24,39 %	13,81 %	100 %

Note: n = 875. ”Ved ikke” = 13,45 %

2) Fordeling efter politisk selvplacering

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
Venstreorienterede	107 31,56 %	47 13,25 %	48 15,35 %	83 23,38 %	59 16,46 %	344 100 %
Midtervælgere	38 18,85 %	27 17,54 %	45 27,74 %	39 22,33 %	27 13,53 %	176 100 %
Højreorienterede	108 28,90 %	48 14,01 %	65 19,40 %	91 26,42 %	43 11,27 %	355 100 %

Note: n = 875. ”Ved ikke” = 13,45 %

Q17_2

Her er en overskrift, der kunne findes på internettet:

”Danske politikere og embedsmænd anklager bevidst muslimske børn for at være radikaliserede for at få en undskyldning for at tvangsjerne dem fra deres familier”.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn vedrørende denne overskrift:

”Jeg tror, at historien er sand”

1) Fordeling i befolkningen

Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
54,77 %	17,19 %	20,26 %	5,65 %	2,13 %	100 %

Note: n = 831. ”Ved ikke” = 18,15 %

2) Fordeling efter politisk selvplacering

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
Venstreorienterede	190 54,48 %	57 19,19 %	53 17,71 %	18 6,77 %	6 1,84 %	324 100 %
Midtervælgere	78 42,58 %	24 17,03 %	55 33,07 %	8 4,11 %	6 3,20 %	171 100 %
Højreorienterede	215 61,39 %	49 15,27 %	50 16,18 %	16 5,31 %	6 1,85 %	336 100 %

Note: n = 831. ”Ved ikke” = 18,15 %

Q18_2

Her er en overskrift, der kunne findes på internettet:

”Den daværende statsminister, Anders Fogh Rasmussen (V), begrundede den danske deltagelse i Irak-krigen med, at Irak var en trussel mod verdenssamfundet. Men i virkeligheden gik han ind i krigen for at sikre sig en international toppost i NATO”.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn vedrørende denne overskrift:

”Jeg tror, at historien er sand”

1) Fordeling i befolkningen

Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
34,36 %	17,80 %	24,76 %	15,98 %	7,10 %	100 %

Note: n = 837. ”Ved ikke” = 17,15 %

2) Fordeling efter politisk selvplacering

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
Venstreorienterede	104 30,34 %	51 15,69 %	86 27,41 %	54 17,10 %	30 9,46 %	325 100 %
Midtervælgere	46 24,12 %	30 19,75 %	50 28,68 %	34 20,72 %	13 6,74 %	173 100 %
Højreorienterede	157 43,54 %	63 18,91 %	62 20,13 %	41 12,48 %	16 4,94 %	339 100 %

Note: n = 837. ”Ved ikke” = 17,15 %

Q19_2

Her er en overskrift, der kunne findes på internettet:

”Et hemmeligt netværk af højreorienterede partimedlemmer, erhvervsfolk og politimænd har igennem en årrække organiseret systematisk vold mod politiske modstandere fra venstrefløjen”.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn vedrørende denne overskrift:

”Jeg tror, at historien er sand”

1) Fordeling i befolkningen

Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
59,01 %	16,08 %	18,18 %	4,86 %	1,87 %	100 %

Note: n = 792. ”Ved ikke” = 21,63 %

2) Fordeling efter politisk selvplacering

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
Venstreorienterede	189 59,90 %	45 13,82 %	52 18,16 %	18 6,50 %	5 1,62 %	309 100 %
Midtervælgere	75 45,25 %	28 22,55 %	41 26,76 %	7 4,42 %	2 1,02 %	153 100 %
Højreorienterede	224 64,57 %	44 15,27 %	45 14,20 %	9 3,47 %	8 2,50 %	330 100 %

Note: n = 792. ”Ved ikke” = 21,63 %

Q20_2

Her er en overskrift, der kunne findes på internettet:

”Miljø- og fødevarerminister fra regeringspartiet Venstre, Esben Lunde Larsen, modtog penge fra fiskere til gengæld for at give dem større fiskekvoter”.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn vedrørende denne overskrift:

”Jeg tror, at historien er sand”

1) Fordeling i befolkningen

Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
28,24 %	16,24 %	25,65 %	19,19 %	10,68 %	100 %

Note: n = 807. ”Ved ikke” = 20,79 %

2) Fordeling efter politisk selvplacering

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
Venstreorienterede	78 24,52 %	37 12,33 %	72 21,99 %	89 27,46 %	44 13,71 %	320 100 %
Midtervælgere	43 26,46 %	25 18,93 %	53 32,06 %	24 15,14 %	13 7,42 %	158 100 %
Højreorienterede	113 32,81 %	62 18,85 %	80 26,20 %	41 12,89 %	33 9,25 %	329 100 %

Note: n = 807. ”Ved ikke” = 20,79 %

Q21_2

Her er en overskrift, der kunne findes på internettet:

”De danske nyhedsmedier dækker over venstrefløjen og undlader konsekvent at fortælle om venstrefløjens vold mod fredelige borgerlige demonstrationer”.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn vedrørende denne overskrift:

”Jeg tror, at historien er sand”

1) Fordeling i befolkningen

Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
48,04 %	14,58 %	22,71 %	8,32 %	6,35 %	100 %

Note: n = 779. ”Ved ikke” = 22,92 %

2) Fordeling efter politisk selvplacering

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
Venstreorienterede	209 64,38%	44 13,64 %	49 15,62 %	14 4,68 %	4 1,68 %	320 100 %
Midtervælgere	59 36,05 %	26 20,28 %	48 33,57 %	10 6,17 %	7 3,92 %	150 100 %
Højreorienterede	114 36,57 %	39 12,78 %	77 24,91 %	40 13,23 %	39 12,51 %	309 100 %

Note: n = 779. ”Ved ikke” = 22,92 %

Q22_2

Her er en overskrift, der kunne findes på internettet:

”Tidligere statsminister, Helle Thorning-Schmidt (S), fik særbehandling af Skatteministeriet, da hun blev frifundet for skattesnyd i sommeren 2010”.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn vedrørende denne overskrift:

”Jeg tror, at historien er sand”

1) Fordeling i befolkningen

Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
23,47 %	15,04 %	24,98 %	21,07 %	15,44 %	100 %

Note: n = 834. ”Ved ikke” = 17,91 %

2) Fordeling efter politisk selvplacering

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
Venstreorienterede	114 32,03 %	62 18,82 %	79 24,85 %	46 15,56 %	27 8,75 %	328 100 %
Midtervælgere	47 26,10 %	24 17,21 %	46 28,38 %	28 16,12 %	22 12,19 %	167 100 %
Højreorienterede	46 13,63 %	35 10,19 %	77 23,43 %	91 29,03 %	90 23,72 %	339 100 %

Note: n = 834. ”Ved ikke” = 17,91 %

Q23_2

Her er en overskrift, der kunne findes på internettet:

”Tidligere finansminister for Socialdemokraterne, Bjarne Corydon, solgte DONG billigt til Goldman Sachs, for at sikre sig en toppost i et relateret konsulentbureau”.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn vedrørende denne overskrift:

”Jeg tror, at historien er sand”

1) Fordeling i befolkningen

Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
17,30 %	16,49 %	25,37 %	23,87 %	16,98 %	100 %

Note: n = 834. ”Ved ikke” = 17,65 %

2) Fordeling efter politisk selvplacering

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
Venstreorienterede	67 19,10 %	48 16,37 %	69 21,45 %	94 28,20 %	49 14,88 %	327 100 %
Midtervælgere	27 13,18 %	27 18,71 %	57 33,59 %	35 18,51 %	30 16,01 %	176 100 %
Højreorienterede	61 17,64 %	49 15,42 %	75 25,00 %	75 22,29 %	71 19,64 %	331 100 %

Note: n = 834. ”Ved ikke” = 17,65 %

Q24_2

Her er en overskrift, der kunne findes på internettet:

”MFR-vaccinen, der gives til børn og beskytter mod sygdomme som mæslinger, fåresyge og røde hunde, kan medføre autisme”.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn vedrørende denne overskrift:

”Jeg tror, at historien er sand”

1) Fordeling i befolkningen

Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
44,05 %	18,97 %	21,28 %	11,40 %	4,30 %	100 %

Note: n = 823. ”Ved ikke” = 18,57 %

2) Fordeling efter politisk selvplacering

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
Venstreorienterede	166 50,40 %	64 18,81 %	54 16,14 %	37 10,22 %	14 4,42 %	335 100 %
Midtervælgere	56 30,41 %	33 22,01 %	55 33,22 %	17 10,10 %	8 4,27 %	169 100 %
Højreorienterede	140 44,38 %	58 17,52 %	64 20,52 %	45 13,39 %	12 4,18 %	319 100 %

Note: n = 823. ”Ved ikke” = 18,57 %

Q25_2

Her er en overskrift, der kunne findes på internettet:

”Den amerikanske regering – med tidligere præsident George W. Bush i spidsen – stod selv bag terrorangrebet på World Trade Center den 11. september for at få en undskyldning for at gå i krig i Mellemøsten og dermed sikre sig adgang til olie”.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn vedrørende denne overskrift:

”Jeg tror, at historien er sand”

1) Fordeling i befolkningen

Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
60,95 %	13,97 %	15,23 %	6,12 %	3,73 %	100 %

Note: n = 882. ”Ved ikke” = 12,51 %

2) Fordeling efter politisk selvplacering

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
Venstreorienterede	214 58,43 %	47 14,57 %	49 14,56 %	20 6,47 %	13 5,98 %	343 100 %
Midtervælgere	100 52,65 %	27 18,20 %	40 22,68 %	7 3,70 %	5 2,77 %	179 100 %
Højreorienterede	258 67,61 %	35 11,27 %	41 12,17 %	20 6,99 %	6 1,97 %	360 100 %

Note: n = 882. ”Ved ikke” = 12,51 %

Q26_2

Her er en overskrift, der kunne findes på internettet:

”USA’s månelanding i 1969, hvor Neil Armstrong som første menneske satte sine ben på månen, fandt aldrig sted”.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn vedrørende denne overskrift:

”Jeg tror, at historien er sand”

1) Fordeling i befolkningen

Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
52,71 %	16,53 %	18,15 %	7,28 %	5,32 %	100 %

Note: n = 870. ”Ved ikke” = 14,02 %

2) Fordeling efter politisk selvplacering

	Helt uenig	Delvist uenig	Hverken enig eller uenig	Delvist enig	Helt enig	Total
Venstreorienterede	205 57,04 %	46 14,79 %	54 16,16 %	25 7,50 %	15 4,52 %	345 100 %
Midtervælgere	76 39,39 %	26 17,89 %	50 27,66 %	11 7,16 %	15 7,90 %	178 100 %
Højreorienterede	206 55,18 %	55 17,60 %	49 15,28 %	21 7,13 %	16 4,80 %	347 100 %

Note: n = 870. ”Ved ikke” = 14,02 %